

Nr. 96

Din 09 iulie 2026

Către:

Grupul de Lucru pentru Reglementarea Activității de Întreprinzător

Subiect: *Aviz repetat al FIA la proiectul de Lege privind plățile și taxele de mediu, înregistrat la Cancelaria de Stat prin cererea nr. 10-05/2046 din 22.06.2026 — reiterarea propunerilor neincluse în proiect*

Stimate Domn/Doamnă,

Companiile membre ale Asociației Investitorilor Străini din Moldova (FIA) vă transmit salutul lor cordial și își exprimă întreaga considerație pentru dialogul constructiv purtat pe marginea **proiectului de Lege privind plățile și taxele de mediu**.

Prin Avizul FIA nr. 61 din 20 martie 2026 și Avizul FIA nr. 79 din 3 iunie 2026, au fost formulate o serie de propuneri și observații concrete asupra proiectului și înaintate **autorului proiectului – Ministerul Mediului**. Apreciam în mod deosebit preluarea în versiunea proiectului înregistrată la Cancelaria de Stat a unora dintre acestea, în special: excluderea din obiectul taxei prevăzute la art. 17 a mărfurilor destinate a fi utilizate ca ambalaj; restructurarea taxelor aferente responsabilității extinse a producătorului (REP) ca taxe aplicabile exclusiv la neatingerea țintelor de colectare/reciclare; excluderea ambalajelor care fac obiectul sistemului de depozit; clarificarea momentului nașterii obligației fiscale, precum și definirea distincției dintre plățile și taxele de mediu.

Cu toate acestea, în urma analizei versiunii proiectului remise spre avizare în cadrul **ședinței Grupului de Lucru pentru Reglementarea Activității de Întreprinzător din 14 iulie 2026**, constatăm că o serie de propuneri esențiale pentru asigurarea unui cadru normativ proporțional, predictibil și coerent cu obligațiile existente nu au fost preluate.

Prin urmare, reiterăm respectuos propunerile neacceptate, cu rugămintea de a fi reexamineate în procesul de avizare și definitivare a proiectului.

I. Propuneri reiterate aferente sectorului de producere

I.1 Articolul 2 – Noțiuni principale

Reiterăm necesitatea completării articolului 2 cu definițiile noțiunilor „plasare pe piață”, „ambalaj de desfacere” și „ambalaj compozit”. Lipsa definirii noțiunii „plasare pe piață” poate genera confuzii și interpretări neuniforme, repetând situația anterioară în care Serviciul Fiscal de Stat a recurs la definiția prevăzută de Legea nr. 231/2010 cu privire la comerțul interior, nerelevantă pentru acest domeniu. Definirea acestei noțiuni este indispensabilă pentru stabilirea momentului nașterii obligației fiscale, cu atât mai mult cu cât art. 17 alin. (5) lit. b) și art. 18 alin. (5) din proiect operează deja cu această noțiune fără a o defini.

I.2 Articolul 5 – Plata pentru emisiile de poluanți în aerul atmosferic de la sursele staționare

Se reiterează propunerea de revizuire a mecanismului, astfel încât plata să fie aplicată în principal în cazul depășirii valorilor-limită de emisie (VLE) stabilite prin autorizația de mediu. Aplicarea plății și pentru emisiile care se încadrează în limitele autorizate generează o sarcină fiscală suplimentară pentru operatorii conformi și diminuează stimulentele economice pentru investiții în tehnologii de reducere a emisiilor.

De asemenea, se reiterează propunerea de reducere a coeficientului de multiplicare aplicat depășirilor VLE de la 5 la 3. Un coeficient de 5 poate genera plăți disproporționate în cazul unor depășiri minore sau temporare, care pot apărea în mod normal în exploatarea instalațiilor industriale (pornirea sau oprirea echipamentelor, variații tehnologice, lucrări de mentenanță). Coeficientul de 3 menține caracterul descurajator al mecanismului, evitând totodată plăți disproporționate. Atragem repetat atenția că, în conformitate cu art. 24 alin. (12) din Codul fiscal, aceste plăți nu sunt deductibile fiscal, ceea ce amplifică impactul financiar asupra operatorilor economici.

I.3 Articolul 6 – Plata pentru deversările de poluanți cu apele uzate

Deși apreciem preluarea clarificării privind sumarea plăților (art. 6 alin. (9)) și introducerea coeficientului de complexitate, se reiterează faptul că: (i) nu sunt stabilite valorile-limită de emisie pentru entitățile care desfășoară activități de ardere a combustibililor în instalații medii de ardere; și (ii) proiectul nu precizează explicit metoda de constatare a depășirii VLE. Lipsa acestor elemente generează incertitudine juridică și dificultăți practice în implementare. Se solicită, totodată, prezentarea de către elaborator a unui calcul demonstrativ al plății, atât pentru situațiile de încadrare în VLE, cât și pentru cazurile de depășire, în vederea evaluării impactului economic real.

I.4 Articolul 7 – Plata pentru eliminarea prin depozitare a deșeurilor

Se reiterează necesitatea corelării exprese a prevederilor cu HG nr. 939/2023 pentru aprobarea Regulamentului privind depozitarea deșeurilor și a clarificării metodologiei de calcul în cazul fluxului de deșeuri, inclusiv: dacă taxa se aplică asupra stocului existent la sfârșitul anului sau asupra rulajului total de intrări; precum și modul de tratare a stocurilor formate din intrări realizate în luna decembrie.

I.5 Articolul 13 și Anexa nr. 6 – Taxa pentru deșeurile de anvelope uzate

Majorarea treptată a cotelor până la 2,5–4 lei/kg către anul 2030 reprezintă o creștere de până la circa 100% față de contribuțiile actuale (în medie 1,87–2 lei/kg). Întrucât taxa se aplică în cadrul sistemelor REP, aceasta va conduce implicit la majorarea contribuțiilor achitate de operatorii economici. Se reiterează solicitarea de a evalua impactul economic al acestor majorări, pentru a asigura proporționalitatea măsurilor și sustenabilitatea financiară a sistemelor REP.

I.6 Articolul 16 și Anexa nr. 9 – Taxa pentru deșeurile de echipamente electrice și electronice

Se reiterează solicitarea de a reevalua schimbarea unității de măsură de la „bucată” la „kilogram”. Pentru echipamentele de dimensiuni mari și voluminoase (frigidere, mașini de spălat etc.), taxarea per kilogram poate conduce la o creștere considerabilă a obligațiilor financiare

comparativ cu sistemul actual bazat pe unitate. Este necesară o evaluare detaliată a impactului acestei modificări asupra diferitelor categorii de echipamente.

I.7 Articolul 17 alin. (6) – Scutiri

Se reiterează propunerea de completare a alin. (6) cu următoarele categorii de scutiri:

- mărfurile destinate exportului;
- ambalajele aferente produselor esențiale, precum medicamentele și pâinea;
- materiile prime importate utilizate la fabricarea mărfurilor vizate de prezentul articol.

Lipsa acestor scutiri poate genera costuri suplimentare nejustificate, inclusiv în situații în care produsele nu sunt destinate consumului pe piața internă sau sunt aferente unor bunuri de strictă necesitate, contrar principiilor proporționalității și echității fiscale.

I.8 Articolul 22 – Taxa pentru apă

Se reiterează propunerea de completare a alin. (4) cu o prevedere care să limiteze aplicarea normelor de calcul la cazuri excepționale, justificate documentar: „Aplicarea normelor de extragere și/sau utilizare este admisă doar în cazuri excepționale, justificate documentar, în cazul în care contoarele lipsesc temporar, sunt defecte sau se află în verificare metrologică.” De asemenea, se reiterează propunerea de corelare a nivelului taxelor pentru utilizarea apei în procese industriale cu indicatorii de eficiență ai operatorului economic și cu investițiile realizate în tehnologii de reducere a consumului de apă.

I.9 Articolul 28 – Dispoziții finale

Se reiterează propunerea de completare a articolului 28 cu prevederea: „Introducerea sau majorarea taxelor de mediu se realizează în mod gradual, pe o perioadă de tranziție de minimum 5 ani de la intrarea în vigoare a legii.” Deși anexele proiectului prevăd eşalonarea unor cote pe perioada 2027–2031, o garanție legală expresă a caracterului gradual este necesară pentru a permite operatorilor economici planificarea investițiilor și evitarea șocurilor economice.

I.10 Articolul 18 – Taxa pe produs pentru produsele din plastic de unică folosință

Se reiterează necesitatea instituirii unei distincții clare între ambalajele de unică folosință destinate desfacerii/comercializării și ambalajele destinate umplerii în procesul de producere a produselor finite, ulterior plasate pe piață și acoperite prin mecanismele REP. În redactarea actuală, importatorul achită taxa pentru ambalajele de unică folosință pe care le comercializează unei companii producătoare, iar aceasta din urmă își îndeplinește obligațiile REP pentru același flux de deșeuri — situație de dublă finanțare, contrară scopului declarat la alin. (8). Solicităm reguli clare de delimitare între obligațiile aferente taxei pe produs și cele din cadrul sistemelor REP, inclusiv prin norme metodologice.

II. Propuneri reiterate aferente sectorului energetic

Constatăm cu îngrijorare că niciuna dintre propunerile formulate pentru sectorul energetic prin Avizul FIA nr. 61 din 20 martie 2026 nu a fost preluată în versiunea înregistrată a proiectului, deși acestea vizează riscuri sistemice pentru securitatea energetică, tarifele suportate de consumatorii finali și competitivitatea economiei naționale. Reamintim că orice obligație

financiară instituită în sarcina operatorilor din sectoarele reglementate ale energiei este considerată cost reglementat și se recuperează prin tarifele și prețurile achitate de consumatorii finali. În consecință, reiterăm integral următoarele propuneri:

II.1 Model de implementare graduală și diferențiată a taxei de carbon

Se solicită ca taxarea carbonului să fie specifică fiecărui sector economic, corelată cu posibilitățile reale de re tehnologizare. Pentru sectorul energetic, se propune aplicarea modelului european din fazele incipiente ale EU ETS (2005–2012), prin alocarea gratuită a unei cote de certificate de emisii, în spiritul art. 10c din Directiva 2003/87/CE. Se reiterează propunerea de completare a articolului 29 din proiect cu o literă nouă: „c) pe parcursul unei perioade până la 5 ani după aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, pentru sectorul energetic se vor aloca cote gratuite de 95% pentru certificate de emisii”. Reamintim că, în prima fază a EU ETS, peste 95% din certificate au fost alocate gratuit, iar state precum Bulgaria, Cehia, Estonia, Ungaria, Lituania, Polonia și România au beneficiat de derogări temporare pentru sectorul energetic.

II.2 Corelarea cu perioada de tranziție MRV

Se reiterează propunerea ca aplicarea deplină a taxei de carbon să fie sincronizată cu perioada de tranziție de până la 5 ani după aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, perioadă necesară pentru definitivarea sistemului de Monitorizare, Raportare și Verificare (MRV). O taxare prematură, în absența unui cadru de monitorizare robust și omologat, ar genera incertitudini juridice și dezechilibre economice majore.

II.3 Protecția sectorului de cogenerare și a unităților de echilibrare

Având în vedere rolul lor critic în securitatea energetică, se reiterează propunerea de acordare a scutirilor sau certificatelor gratuite pentru:

- centralele de cogenerare (CET-uri) din mun. Chișinău și mun. Bălți, care deservește peste 70% din populație și generează 25% din energia electrică națională — orice taxare integrală în acest sector se va traduce direct în incapacitatea de plată a consumatorilor casnici;
- centralele de echilibrare pe gaze, strict necesare pentru gestionarea intermitenței surselor regenerabile (eolian/solar) și pentru garantarea stabilității rețelei electrice.

În acest sens, se reiterează completarea articolului 29 cu litera: „d) pe parcursul unei perioade de 5 ani după aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, pentru centralele de cogenerare din mun. Chișinău și mun. Bălți, precum și pentru centralele de echilibrare pe bază de gaze naturale se vor aloca cote gratuite de 100% pentru certificate de emisii”.

II.4 Cotele plății pentru emisiile în aerul atmosferic de la sursele staționare (Anexa nr. 1)

Cotele prevăzute în Anexa nr. 1 rămân semnificativ superioare celor aplicate în state comparabile din regiune. Cu titlu de exemplu, pentru oxizii de azot proiectul prevede 800 lei/tonă, iar pentru dioxidul de sulf (anhidrida sulfuroasă) 880 lei/tonă, în timp ce în România taxele similare se situează la aproximativ 160 lei/tonă. Se reiterează propunerea de aplicare graduală a plăților în cauză, pornind de la niveluri comparabile cu cele aplicate în România, pentru a evita un șoc tarifar asupra consumatorilor finali.

II.5 Mecanismul de „reciclare a veniturilor” pentru modernizare industrială

Apreciem direcționarea veniturilor către Fondul Național pentru Mediu (art. 28 alin. (7)) și mecanismul de finanțare a investițiilor de decarbonizare (art. 11 alin. (8)–(13)). Totuși, se reiterează propunerea de a prevedea expres, la nivel de lege, utilizarea acestor fonduri pentru: (a) suplinirea Fondului pentru Eficiență Energetică (granturi pentru modernizarea echipamentelor industriale și audituri energetice profesionale); (b) subvenționarea investițiilor în stocarea energiei și în surse regenerabile; (c) susținerea exportatorilor autohtoni afectați de mecanismul UE CBAM.

III. Concluzie

Membrii FIA susțin consolidarea cadrului normativ privind instrumentele economice de protecție a mediului și aplicarea principiului „poluatorul plătește”. Considerăm însă esențial ca mecanismele propuse să fie aplicate într-o manieră proporțională, predictibilă și coerentă cu obligațiile deja existente, astfel încât să fie evitată dubla taxare, să fie menținută competitivitatea operatorilor economici, protejată puterea de cumpărare a populației și securitatea energetică a țării, și să fie încurajate investițiile în tehnologii curate și eficiente.

Vă rugăm respectuos să dispuneți reexaminarea propunerilor reiterate prin prezentul aviz în cadrul procedurii de avizare a proiectului. FIA își exprimă întreaga disponibilitate de a participa la discuții tehnice suplimentare cu autoritățile competente, în vederea definitivării unui cadru normativ clar, coerent și adaptat realităților economice.

Vă mulțumim anticipat pentru atenția acordată prezentului aviz și pentru deschiderea de a examina propunerile formulate.

Cu deosebită considerație,

Ana GROZA
Director Executiv

Notă: Asociația Investitorilor Străini reunește 25 companii – cei mai mari investitori din Republica Moldova, investițiile cărora provin din 17 țări, cu peste 20.000 de angajați. Volumul total al investițiilor companiilor-membre FIA depășește 2,6 miliarde euro, ceea ce constituie aproximativ 19% din PIB.